Verhaal 35: Oud en Nieuw

Elk jaar op 31 december is het weer zo ver. Oliebollen, appelflappen, champagne worden genuttigd, terwijl familieleden en vrienden samen aftellen tot het oude jaar is afgelopen en er een nieuw jaar begint. Waarna om precies middernacht het vuurwerk begint te knallen en de lucht kleurrijk versierd is met ontploffende sterren.

Tja zo was het meestal, maar we leven in een aparte tijd. Corona gooit ook dit jaar weer roet in het eten. Lock-down met veel beperkingen. Het aantal bezoekers thuis wordt beperkt; de horeca is net als vele andere zaken gesloten en vuurwerk wordt verboden. Waarschijnlijk brengen de meeste mensen de avond door met spelletjes of kijken naar de programma's die op televisie komen. Of gaan samen gourmetten.

Wat zouden onze (groot-)ouders vreemd opkijken, mochten ze het woord lockdown horen. Ik hoor mijn opa al zeggen: ***"Ich sjpreak gèn vrèmde taal."*** Hoe vierden zij dan het einde van het oude jaar en de overgang naar het nieuwe? Ik herinner me dat vader op zeker moment thuiskwam met ***'unne plats'***. Het was ergens einde jaren vijftig van de vorige eeuw. Hij was gaan toepen in het café en de buurtgenoten kwamen daar bij elkaar. Of was het de kaartavond van de **SOOS**? In ieder geval werd de *'plats'* op Nieuwjaarsdag aangesneden en de grote brede sneden krentenbrood (want een '*plats'* was een groot rond krentenbrood) belegd met een lapje ham smaakten heerlijk. Zelfs had hij er nog een extra gewonnen. Die was bestemd voor opa.

Op de middag van Nieuwjaarsdag met het fietsje door weer en wind met het versje op papier naar opa toe. Dik ingepakt, de muts op, das om en handschoenen aan door de snijdende noordenwind over het fietspaadje naar zijn boerderijtje. Aldaar gaven we opa de '*plats'* en mochten in de beste kamer onze nieuwjaarswens opzeggen. Na afloop benieuwd welke beloning opa in petto had. Hij maakte zijn portemonnee open om er kleingeld uit te halen en gaf ieder van ons een muntstuk in onze hand. Vergeten ben ik of het een kwartje of een gulden was.

Terug naar de **SOOS**. Nieuwsgierig geworden door het woordje *'plats'* en de traditie eromheen, snuffelde ik in de aantekeningen van hun jaarboek. Daarbij zo ver mogelijk teruggaand in de tijd. Met verbazing las ik wat er op **13 december 1930** in een vergadering besloten werd:

"Voorstel van bestuur om vleesch te leveren voor het eten op oudejaar wordt aan H. Bruinen toegestaan om reden J. v.d. Beuken niet meer in deze branche doet. Er wordt door de voorzitter gezegd dat er twee bakkers en drie

winkeliers zijn; word goed gevonden om de Bakkers ieder de helft te laten bakken en de Winkeliers ieder eenzelfde aantal koek te leveren om te verkaarten".

Goh, de **SOOS** kwam met haar leden op oudejaarsdag bijeen om samen te eten en het einde van het jaar te vieren. Zij was een sociale vereniging en gunde de levering van de spullen aan de middenstanders van het dorp. Ook was er toen al sprake van een kaartavond, waar men koek kon winnen.

Eveneens stond er een volgende regel bij. Als voorbereiding op het feest:

> ***Aardappelen schillen op 31 december van 1 – 2 uur.***
> ***De H. Mis is op 31 december te Grashoek.***

Tevens ging men op die morgen gezamenlijk naar de H. Mis ter afsluiting van het jaar. Wat de reden was om deze in Grashoek te vieren stond er niet bij.

Bladerend door de notulen van volgende jaren blijkt, dat men er de jaarvergadering van gemaakt heeft. Deze heeft ongetwijfeld maar kort geduurd, omdat er slechts een paar besluiten werden genomen. Waaronder:

"Voor stemming bestuur werden 59 stemmen uitgebracht, allen voor oud bestuur.
Voor stemming nieuwe secretaris werden stemmen uitgebracht op C. Kessels en P. Trines. C. Kessels wordt nieuwe secretaris.
Uitgetrokken voor geschenk aan een Gouden bruiloftspaar 50 gulden".

Het kaarten wordt in volgende jaargangen wederom telkens vermeld. Nu blijken er heel wat '*platsen'* en koeken te winnen te zijn. Eveneens is men de vrouwen, dochters en de jongens van het toenmalige fluiterkorps niet vergeten.

Zo zag een 'plats' er ongeveer uit; meestal zonder vulling

<u>31 december 1932</u>
"Na den maaltijd was verkiezing voor Bestuur. Uitslag 67 oud Bestuur en 4 blanco.
Word medegedeeld dat maandagmiddag koffiepartij is voor de vrouwen en 's avonds voor de jonge dochters en de jongens van 't fluitkorps.
Van de 79 leden hadden er 74 aan 't feest deelgenomen.
Hierna wordt overgegaan tot het verkaarten van 29 platsen en 35 koeken, welke allemaal verkocht zijn".

Zo zien we dus, dat het kaarten/ toepen om *'plats'* een heel oud gebruik werd. Vader, eveneens lid van de **SOOS**, zal bovengenoemde '*platsen'* wel op een van die avonden gewonnen hebben. *Tekst Arno Bos.*